

Regelbunden tillsyn i Svedjeskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–3

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Luleå kommun och besökt Svedjeskolan den 11 november 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

På de punkter där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen senast den 28 september 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Svedjeskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Svedjeskolan intervjuades rektorerna, lärare och specialpedagog/speciallärare. Samtal fördes med elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Svedjeskolan

Tabell 1: Antal elever på Svedjeskolan

Svedjeskolan	Antal elever
Förskoleklass	48
Grundskola	150
Skolbarnsomsorg	190

Källa: Uppgifter från Svedjeskolan i samband med inspektion år 2008

Svedjeskolan tillhör Hertsöns skolområde och verksamheten omfattar förskoleklass och årskurserna 1–3 samt skolbarnsomsorg. För verksamheterna ansvarar två rektorer som också är ansvariga för förskolor och dagbarnvårdare.

Eleverna i förskoleklassen och grundskolans årskurser 1–3 är indelade i åldersblandade och ålderhomogena klasser. Personalen ingår i tre arbetslag som omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–3 samt fritidshem. I varje arbetslag finns förskollärare, fritidspedagog och lärare samt specialpedagog/speciallärare.

Svedjeskolan ligger i på Hertsön, ett bostadsområde med cirka 10 000 invånare. Skolan ligger ungefär 10 km från Luleå centrum. Enligt Skolverkets statistik har cirka 20 procent av eleverna vid Svedjeskolan utländsk bakgrund med sammanlagt 19 nationaliteter. Skolans profilering är kultur. Dans och musik från olika länder samt drama utgör återkommande inslag i skolans undervisning. Svedjeskolan har närhet till badhus, idrottsanläggningar och till naturen. Upptagningsområdet består främst av flerfamiljshus.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Svedjeskolan genomför regelbundna diagnostiska prov i läs- och skrivförmåga, samt i matematik. Resultaten enligt de nationella diagnoserna för år 2007 i svenska, avseende läsförmåga, visar att 88 procent har nått provets kravnivå. I skrivförmåga och i kommunikation har 96 procent nått kravnivån. Skolans diagnostiska prov i matematik visar att resultaten på de olika delproven varierar från 81 till 94 procent. Några dokumenterade resultat i övriga ämnen framkommer inte vid tillsynen. Dokumentation av elevernas resultat utifrån exempelvis elevers kunskapsutveckling i dans, musik, drama och bild har heller inte skett. Däremot uppger personal och rektorer samstämmigt att eleverna tydligt har ökat sin självkänsla utifrån dessa uttrycksformer.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. För varje ämne finns en kursplan som anger mål som undervisningen ska sträva mot och mål som eleven ska ha uppnått i slutet av det tredje och femte skolarbetet.

Av intervjuer och av dokumentationen framkommer att lärarna vid Svedjeskolan systematiskt följer upp ämnena svenska och matematik och till viss del engelska. Övriga ämnen följs och dokumenteras inte systematiskt av lärarna. Det framkommer också att det på skolnivå inte sker någon systematisk dokumentation och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen. Svedjeskolan har påbörjat ett arbete med målen i övriga ämnen.

Skolinspektionen bedömer att lärarna behöver utveckla en systematisk utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen i förhållande till kursplanernas mål.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska läraren fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång per termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid ett utvecklingssamtal samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Vid Svedjeskolan genomförs utvecklingssamtal regelbundet. Eleverna håller själva i utvecklingssamtalen och delger med stöd av läraren vad de lyckats med främst i ämnena svenska, matematik och engelska samt även socialt.

Skolinspektionen bedömer att skolan bör arbeta vidare med att kunskapsutvecklingen i alla ämnen tydligt delges eleverna och föräldrarna utifrån såväl läroplan som kursplaner.

4 (12)

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framtidsytande individuell utvecklingsplan (IUP) skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplan och kursplaner. I de utvecklingsplaner som utarbetas under höstterminen 2008 och framtid ska läraren även ge skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i. Det tidigare förbudet, att den skriftliga informationen om elevens skolgång inte får ha karaktären av betyg, är borttaget. Rektor beslutar om utformningen av de skriftliga omdömena om elevens kunskapsutveckling samt om de också ska gälla elevens utveckling i övrigt, dvs. framför allt elevens sociala utveckling. Vid Svedjeskolan upprättas individuella utvecklingsplaner för samtliga elever i samband med utvecklingssamtalet. Det pågår ett arbete med att även ge skriftliga omdömen i andra ämnen än svenska, matematik och engelska. Av de IUP som inspektörerna tagit del av varierar kvaliteten. Vissa målformuleringarna är svåra att utvärdera. Elevens görande framkommer tydligt medan vad eleven exempelvis ska uppnå och vad skolan ska bidra med utifrån de nationella målen inte är lika tydligt. Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplanerna behöver förbättras. För stöd i utformningen av individuella utvecklingsplaner se Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs

Motivering
Ej relevant

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska lärarna göra en allsidig bedömning av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i kursplanerna. Vid Svedjeskolan pågår ett utvecklingsarbete kring de nationella kursplanerna i andra ämnen än svenska, matematik och engelska. Som tidigare nämnts, se bedömningspunkt 1.2.1, behövs åtgärder för att säkerställa att lärarna gör bedömningar av elevernas kunskaper i samtliga ämnen som utgår från de nationella målen i kursplanerna i årskurserna 3 och 5.

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

6 (12)

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att åtgärdsprogram utarbetas om utredning visar att eleven behöver särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utarbetandet av programmet.

Tillsynsbesöket visar att vid Svedjeskolan har alla elever som befaras att inte nå målen i årskurs 3 i ämnena svenska, matematik och engelska utarbetade åtgärdsprogram. I de åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av är exempelvis åtgärder och skolans ansvar ibland svåra att utvärdera. Detta kan medföra att åtgärdsprogrammen inte alltid blir ett redskap för elev och personal i deras arbete med att planera och utveckla den pedagogiska verksamheten kring den enskilde eleven.

Skolinspektionen bedömer att skolans åtgärdsprogram bör förbättras för att ge eleverna än större möjlighet till ökad måluppfyllelse. För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Vid inspektionsbesöket var huvudmannen, enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling, skyldig att se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över under medverkan av eleverna.

Vid Svedjeskolan finns en upprättad likabehandlingsplan. Planen beskriver i allmänna ordalag vad skolan ska uppnå och vilka åtgärder som ska genomföras vid upptäckt av kränkande behandling. Vilka insatser som skolan planerar att genomföra under det kommande året saknas dock i planen. Detta arbete ska utgå från en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Vidare behöver, enligt inspektörerna, målen avseende det förebyggande arbetet, arbetet med att upptäcka och åtgärda kränkande behandling tydliggöras. Även ansvarsfördelning och dokumentation bör göras tydligare.

Skolinspektionen bedömer att skolans likabehandlingsplan inte motsvarar kraven i lagen om förbud mot diskriminering och kränkande behandling.

Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att från och med den 1 januari 2009 regleras kraven på årliga planer mot kränkande behandling och diskrimi-

nering i 14a kapitlet i skollagen samt i diskrimineringslagen. Detta innebär att skolan måste beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. De åtgärder som skolan vidtar måste således utgå från denna reglering. Det finns inget som hindrar att skolan för samman de planer som ska upprättas till ett dokument.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Den regelbundna tillsynen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar. Skolan tar emot elever enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska eleven få sin undervisning i sitt modersmål om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör ett dagligt umgängesspråk för eleven. En kommun är skyldig att anordna sådan undervisning om minst fem elever önskar undervisning i språket. Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har.

Samordning av modersmålsundervisningen sker centralt i Luleå kommun. Information om rätten till modersmålsundervisning sker både centralt och via respektive rektor. Varje skola meddelar kommunen vilka behov av modersmålsundervisning man har och därefter tilldelas skolan lärartimmar.

Svedjeskolan har, enligt intervjuer, 19 olika nationaliteter representerade och 45 elever med annat modersmål än svenska. Undervisning ges i finska, spanska och ryska men inte för övriga elever med ett annat modersmål. Intervjuade uttrycker

att det är svårt att rekrytera utbildade pedagoger i olika språk. För bedömning av tillgången till modersmålsundervisning, se kommunbeslutet.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs

Motivering

Ej relevant

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen ska rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorer vid Svedjeskolan håller sig väl förtrogna med det dagliga arbetet i skolan. De ger och har stort förtroende i verksamheten. Det finns däremot brister i dokumentation av rektorernas uppföljnings- och utvärderingsarbete inom ramen för skolans kvalitetsarbete. Utvärdering av pedagogiska insatser görs ofta av rektorerna i samtalsform och utan tydlig systematik. Skolinspektionen bedömer att rektorerna bör ta ett tydligare ansvar för att dokumentera och följa upp samt utvärdera skolans samlade resultat.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar att så sker. Som ett led i rektors resultatansvar och uppdrag att särskilt verka för att utbildningen utvecklas, ansvarar rektor för att skolans resultat följs upp och utvärderas systematiskt i förhållande till de nationella målen. För att en skola ska utvecklas måste den fortlöpande pröva sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder samt omsätta dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen. Svedjeskolan har en arbetsplan för sina prioriterade mål inom lärande och kulturprofilen. Arbetslagen genomför utvärderingar som främst sker i samtalsform och inte alltid dokumenteras på ett systematiskt sätt. Det finns underlag av olika slag för skolans kvalitetsarbete men de är inte tydligt dokumenterade. Som nämnts följer lärarna systematiskt elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, matematik och engelska. Målen i dessa ämnen tydliggörs för elever och föräldrar i elevernas portfolio. För övriga ämnen genomför lärarna och skolan ingen systematisk uppföljning av elevernas kunskapsutveckling. Specialpedagogerna/speciallärarna följer elever i behov av särskilt stöd på individnivå. På skolnivå genomför skolan ingen systematisk utvärdering av de stödinsatser som ges. Skolan bör systematisera sina uppföljningar och utvärderingar så att väl fungerande insatser synliggörs men också så att förbättringsinsatser tydliggörs. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver se över sina rutiner för dokumentation, uppföljning och utvärdering så att dessa kan ligga till grund för beslut om skolans fortsatta utveckling, med inriktning mot de nationella målen.

12 (12)

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Den ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen. Arbetet med kvalitetsredovisningen ska främja kvalitetsarbetet och den skriftliga kvalitetsredovisningen ska vara ett verktyg för att regelbundet stämma av hur långt verksamheten kommit i det löpande kvalitetsarbetet. Svedjeskolan har en kvalitetsredovisning vars struktur anger förutsättningar, arbetet i verksamheten, analys och bedömning samt beslut om åtgärder. För barn- och utbildningsnämndens prioriterade mål och skolans egna mål har bedömningar redovisats. Vissa bedömningar görs men det är otydligt vad bedömningarna relateras till. Åtgärder redovisas och då ofta i form av aktiviteter mindre i nya mål. Likabehandlingsplanen nämns i redovisningen. Fritidsverksamhetens mål och resultat redovisas i begränsad omfattning. Kvalitetsredovisningen innehåller exempelvis ingenting om elever i behov av särskilt stöd eller förskoleklassens verksamhet. Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att skolans kvalitetsredovisning inte fullt ut motsvarar förordningens krav. För stöd i utformningen av kvalitetsredovisning se Skolverkets allmänna råd om kvalitetsredovisning (SKOLFS 2006:18).

2009-05-14 Umeå

Solweig Bäckman

Ewa Lindberg